

Брюксел, 18.6.2020 г.
COM(2020) 238 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**Четиринадесети годишен доклад за 2019 г. относно изпълнението на помощта от
Общността съгласно Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета от 27 февруари 2006 г.
за създаване на инструмент за финансова подкрепа с цел насърчаване на
икономическото развитие на общността на кипърските турци**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Четиринадесети годишен доклад за 2019 г. относно изпълнението на помощта от Общността съгласно Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета от 27 февруари 2006 г. за създаване на инструмент за финансова подкрепа с цел насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Регламент (ЕО) № 389/2006¹ на Съвета („Регламентът относно помощта“) представлява основата за предоставянето на помощ на общността на кипърските турци (ОКТ). В него е предвидено изискването за ежегодно докладване пред Съвета и пред Европейския парламент.

2. ПРОГРАМИРАНЕ НА ПОМОЩТА

Между 2006 г. и края на 2019 г. бяха предвидени 555 милиона евро за действия по Регламента относно помощта. Поетото през октомври 2019 г. задължение по годишната програма за действие за 2019 г. е в размер на 35,4 милиона евро². Многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2014—2020 г. предоставя на програмата многогодишна перспектива посредством разпоредба за стабилно финансиране на годишна основа. Програмата за помощ обаче е с временен характер, като целта ѝ е да се подпомогне обединението на Кипър, и както в Регламента относно помощта, така и в Регламент № 1311/2013 на Съвета³ за определяне на МФР се предвижда възможност за преразглеждане в случай на обединение.

3. МЕХАНИЗМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Програмата се изпълнява в частите на Република Кипър, в които правителството на Република Кипър не упражнява ефективен контрол, а прилагането на достиженията на правото на ЕС е временно преустановено по силата на Протокол 10 към Договора за присъединяване. Помощта се осъществява основно чрез пряко управление от страна на Европейската комисия, но някои проекти се управляват непряко.

Комисията работи в единствен по рода си политически, правен и дипломатически контекст. За изпълнението на програмата са необходими *ad hoc* договорености, като същевременно се спазват принципите на доброто финансово управление. При нормални обстоятелства в програмите за подпомагане, финансирани от ЕС, споразуменията с правителство бенефициер представляват правната рамка за помощта за развитие. Такива споразумения обаче не могат да бъдат сключени за помощта за общността на кипърските турци. Управлението и намаляването на присъщия риск са част от

¹ Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета от 27 февруари 2006 г. за създаване на инструмент за финансова подкрепа с цел насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци и за изменение на Регламент (ЕО) № 2667/2000 на Съвета относно Европейската агенция за възстановяване (ОВ L 65, 7.3.2006 г., стр. 5).

² Решение за изпълнение на Комисията от 16 септември 2019 г. за приемане на програма за действие за общността на кипърските турци за 2019 г. (C(2019) 6531).

³ Регламент (ЕС, Евратом) № 1311/2013 на Съвета от 2 декември 2013 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2014—2020 (ОВ L 347, 2.12.2013 г., стр. 884).

отговорността на Комисията и приетите мерки включват интензивен мониторинг на договорите и предоставяне на подкрепа за бенефициерите, преразгледани условия на плащане и внимателен подход към използването на банкови гаранции. Помощта включва значителни по размер безвъзмездни средства, чието управление изисква много ресурси.

За да се гарантира успешното и устойчивото изпълнение при тези условия, общността на кипърските турци трябва да се ангажира в максимална степен с подготовката за прилагането на достиженията на правото на ЕС след уреждането на кипърския въпрос.

Програмният екип извършва дейност чрез Службата за подпомагане на програмата на ЕС (EUPSO), разположена в северната част на Никозия. Представителството на Комисията в Кипър също така е домакин на срещи, семинари и пресконференции и предоставя на кипърската общественост на целия остров информация, включително относно програмата за помощ. Освен това Информационният център на ЕС, финансиран по програмата за помощ, провежда редица комуникационни действия и действия за повишаване на видимостта, като предоставя информация за политиките, приоритетите и действията на ЕС в подкрепа на общността на кипърските турци и популяризира европейската култура.

4. ИЗПЪЛНЕНИЕ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

4.1. Общ преглед

Комисията продължава да прилага Регламента относно помощта, придържайки се към общата цел за подпомагане на обединението. Комисията има готовност да адаптира програмата в резултат на всяка договореност, постигната по време на преговорите за уреждане на кипърския въпрос.

Действията, предприети през 2019 г., включваха продължаването на редица вече започнали и успешни проекти, като например стипендиите на ЕС и мерките за изграждане на доверие в подкрепа на Комитета за безследно изчезналите лица (КБИЛ) и Техническият комитет по културното наследство (ТКОКН). За да се подпомогне работата им, бе създаден нов механизъм за финансиране на инициативите на двете общности по линия на техническите комитети. Освен това, за да се подобри ежедневието на кипърците, чрез програмата за помощ бе улеснено сключването на споразумение за роуминг за абонати на мобилни телефони на цялата територия на острова.

Помощта, предоставена за ключови икономически сектори, които се подготвят за уреждането на кипърския въпрос, беше засилена чрез проекти, поддържащи частния сектор и селските райони, както и развитието на човешките ресурси. Продължиха усилията за постигане на съществени подобрения в областта на ликвидирането на болестите по животните и безопасността на храните.

Все още се наблюдават значителни пропуски по отношение на капацитета на бенефициерите да прилагат ефективно достиженията на правото на ЕС след цялостно уреждане на кипърския въпрос, а одобряването на голям брой законодателни текстове все още не е приключило. Въпреки това общността на кипърските турци постигна добър напредък в редица област и придоби по-ясна представа за предизвикателствата, свързани с прилагането на законодателните текстове, които са в съответствие със стандартите на ЕС.

Предоставянето на безвъзмездни средства продължава да бъде съществен елемент от програмата и специална техническа помощ улеснява Комисията в подпомагането на оперативното управление, изпълнението и мониторинга на схемите за безвъзмездни средства. По отношение на програмата за стипендии Комисията продължи да прибегва до възлагане на дейности на външни изпълнители, за да гарантира, че безвъзмездните средства достигат до бенефициерите своевременно и ефективно.

Продължава да е проблем изграждането на канализационната мрежа на Фамагуста, договорът за което беше прекратен от Комисията през декември 2013 г. Спорът с предишния изпълнител бе отнесен до арбитраж, като производството все още е в ход. Успоредно с това беше сключен договор за съответните ремонтни работи, но те все още не са започнали.

В края на годината по програмата се изпълняваха общо 156 договора.

4.2. Напредък по цели

Общата цел на програмата за помощ е да се подпомогне обединението на Кипър чрез насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци, като се обръща особено внимание на икономическата интеграция на острова, на подобряването на контактите между двете общности и с Европейския съюз и на подготовката за прилагането на достиженията на правото на ЕС.

Дейностите, предприети по всяка от целите на Регламента относно помощта през 2019 г., са следните:

4.2.1. Цел 1: Развитие и реструктуриране на инфраструктурата

Програмата на ООН за развитие (ПРООН) продължава въвеждането на „Инструмента за местна инфраструктура“ (LIF) чрез споразумение за финансов принос, подписано през декември 2018 г. Първоначално отпуснатите средства в размер на 17,7 милиона евро бяха увеличени с допълнителни 5,7 милиона евро по линия на програмата за 2019 г. Инструментът е предназначен да се предостави подкрепа за определянето, проучването, разработването, възлагането чрез обществени поръчки и физическото осъществяване на важни местни инфраструктурни инвестиции. Освен шестте значими текущи проекта в напреднал етап, през 2019 г. бе осъществена и първата покана за представяне на предложения в рамките на LIF за местните общности.

Проектът на ЕС за възстановяване на река Педиос/Канлъдере, който засяга и двете кипърски общности и има за цел да ги обедини чрез развлекателни дейности, премина към етапа на подробно проектиране; планирано е той да приключи до средата на 2020 г.

При пряко управление във водния сектор строителните работи за изграждане на новия канализационен колектор на Никозия (СККН) започнаха през юли 2019 г. и ще продължат 33 месеца. СККН включва изграждането на 13 км канализационни системи за пренос на отпадъчните води от зоната на Никозия до пречиствателната станция за отпадъчни води (ПСОВ) на двете общности в Миа Милия/Хасполат, като това е завършен през 2013 г. финансиран от ЕС проект.

Строителните работи за изграждане на напоителна система за повторно използване на пречистени отпадъчни води от ПСОВ Морфу/Гюзелюрт започнаха през февруари 2019 г. и ще продължат 29 месеца.

Завършени са окончателният подробен проект и свързаната с него тръжна документация за разпределителната мрежа за „използването на пречистени отпадъчни води от ПСОВ на двете общности в Миа Милия/Хасполат“ в Никозия.

През март 2019 г. бе подписан договорът за строителни работи и свързаният с него договор за извършване на строителен надзор за възстановителните/ремонтните дейности по канализационните мрежи във Фамагуста. Дейностите все още не са започнали (март 2020 г.). Макар проектът да обхваща само дейности по „ремонт“/„възстановяване“ и да не е нов проект, камарата на инженерите и архитектите поиска допълнителна информация/разяснения относно проекта, което е в голяма степен извън обичайната практика, така че процедурата за издаване на виза за проектиране все още продължава. Също така продължава и процедурата по получаване на официално разрешение за строеж в определени парцели.

Бяха изменени двата съществуващи договора за строителство „Разширяване на депото за отпадъци в Куцовентис/Гюнбюр“ и „Инсталацията за обезгазяване на депо за отпадъци“, като в техните рамки подкрепата за управлението на твърдите отпадъци бе увеличена на 4 милиона евро. Ще се произвежда енергия от възобновяеми източници, като се осигурява устойчиво пречистване на сточните води от депото за отпадъци (инфилтратата). Работата по проекта следва да приключи през средата на 2020 г. С договора за строителни услуги бяха въведени принципите на кръговата икономика в практиките за управление на отпадъци в местните общности.

Бенефициерът прие правния текст относно отпадъците от опаковки, изготвен с помощта на експерти от ЕС. Програмата за помощ подпомага разработването и създаването на организации, компетентни в областта на разширената отговорност на производителя (PRO). Освен това изготвената от ЕС база данни за управление на твърди отпадъци, която първоначално бе завършена през 2017 г., бе допълнително разширена, така че да включва проследяването на отпадъците от опаковки и управлението на оперативното лицензиране на PRO. В момента преминават заключителните етапи на изпитване.

В съответствие с финансирания от ЕС интегриран план за управление на твърди отпадъци осем местни общности получават безвъзмездни средства, за да подобрят своята инфраструктура за управление на отпадъците. Тези проекти включват изграждането на претоварни станции за отпадъци, доставка на превозни средства за събиране на отпадъци и подобряване на практиките за управление на отпадъците.

В Никозия по същата схема за предоставяне на безвъзмездни средства се изгражда убежище за настаняване на жертвите на домашно насилие.

Местният технически капацитет за мониторинг на качеството на околната среда ще бъде подобрен чрез обновяване на мрежата за мониторинг на качеството на въздуха и предоставяне на оборудване за тестване на качеството на водата и горивата.

През юни 2019 г. започна оказването на техническа помощ за изпълнението на програма за енергийна ефективност в училищата. Чрез нея ще се направи оценка на положението с енергийната ефективност в 10 пилотни училища.

4.2.2. *Цел 2: Насърчаване на социалното и икономическото развитие*

Проектът „Иновативно предприемачество и диалог“ с общ бюджет от 3 милиона евро, осъществяван чрез споразумение за финансов принос с Northern Ireland Cooperation Overseas (NI-CO), стартира успешно. Той има за цел разработването на по-благоприятна среда за предприемачество чрез инициативи като „Startups4Peace“, „Into Business“, „Nicosia Innovation Hub“, „Microfinance Programme Implementation Support Unit“, „Cyprus Dialogue Forum“ и „Enterprise in Education“.

През третото тримесечие на 2019 г. изтече срокът на поканата за представяне на предложения за „Конкурентни предприятия, клъстери и организации за подпомагане на бизнеса“ с бюджет от 5 милиона евро. Подписани бяха общо 27 отделни договора за предоставяне на безвъзмездни средства, повечето от които в секторите на преработката на храни, производството и здравеопазването.

През декември 2019 г. бе публикувано обявление за предварителна информация за изпълнението на проект за развитие на капацитета за надзор на пазара в размер на 1 милион евро.

В областта на развитието на селските райони бе предоставена подкрепа за определяне на заинтересованите страни, работещи в областта на селското стопанство и развитието на селските райони, чрез договор за техническа помощ по отношение на консултантските услуги в областта на селското стопанство (FAS). С договора се подкрепя стратегията за FAS и се предоставят консултантски услуги/услуги за FAS на заявителите по схемата за предоставяне на безвъзмездни средства „Инвестиции в селското стопанство“ (Развитие на селските райони IV). Експерти изготвиха учебна програма за професионално образование за пилотно обучение на възрастни, предназначена за земеделските стопани.

Приключи оценката на поканата за представяне на предложения (Развитие на селските райони IV) с бюджет от 5 милиона евро. Споразуменията за предоставяне на безвъзмездни средства следва да бъдат подписани до средата на 2020 г.

През 2019 г. техническата помощ от ЕС допринесе допълнително за повишаване на професионалните умения на ветеринарните специалисти с оглед на предотвратяването, контрола и ликвидирането на болестите по животните. Чрез тази помощ бяха взети втори проби и бяха изследвани животни за приоритетни заболявания (като например бруцелоза и туберкулоза). Бяха взети проби от над 300 000 животни (едър рогат добитък, овце и кози) и бяха извършени 383 000 изпитвания за откриване на заразени животни (и

извеждането им от животновъдните стопанства). Разпространението на бруцелозата в северната част на Кипър намалява. Освен това редица серологични изследвания, проведени с тази техническа помощ през 2019 г., показват отсъствието на икономически значими болести по животните, като шал, чума по дребните преживни животни и шарка по овцете и козите.

По финансираните от ЕС проекти се отбелязва допълнителен напредък при привличането на частни ветеринарни лекари за вземането на проби, тестването на животни и извършването на други обществени задачи, като например предкласни и следкласни прегледи на животни.

При оценката на структурните и оперативните условия в клиниките, проведена през 2019 г., бе установено, че почти 80 % от тези съоръжения не отговарят на стандартите, изисквани за предприятията за производство на храни. Някои клиники трябва да бъдат затворени. За ограничен брой клиники, в които условията подлежат на подобряване, може да бъде предоставена допълнителна подкрепа по програмата за 2020 г.

Програмата за ликвидиране на болести бе подкрепена чрез изграждането на система за обезвреждане на животински отпадъци. Строителните дейности започнаха в края на 2018 г. и ще приключат до средата на 2020 г. Комисията подкрепя изготвянето на план за управление на животинските отпадъци, за да се гарантира икономически ефективно функциониране на съоръженията.

В сектора на образованието по схемата за безвъзмездни средства „Иновации и промени в образованието VII“ с бюджет от 1,5 милиона евро проектите в процес на изпълнение са насочени към подобряване на социалното приобщаване и мобилността на децата със специални потребности в училищата, подобряване на електронното обучение по английски и гръцки език и въвеждане на извънкласни дейности за подобряване на житейските умения на учениците в началното училище.

Започна подготовката за разработване на проект за съставяне на учебни програми за професионално образование и обучение. Този проект ще използва преработените професионални стандарти за професионални умения, разработени по време на проекта VETLAM II, за актуализиране на учебните програми. Той ще стартира в началото на 2020 г.

Беше подписан рамков договор, за да се подпомогне допълнително образователният сектор в съответствие с приоритетите на стратегическата рамка на ЕС „Образование и обучение 2020“. Проектът на стойност 5 милиона евро, имащ за цел да улесни модернизирването на училищата чрез предоставянето на научни лаборатории в предучилищното, началното, средното образование и в училищата за професионално обучение в общността на кипърските турци, се планира да се осъществи през 2020 г.

Чрез втората фаза от програмата за икономически мониторинг, изпълнявана от Световната банка, бе осигурен допълнителен задълбочен анализ и техническа помощ в области от особено значение. Програмата е насочена към фискалния анализ, финансово устойчивите органи на публичната администрация, свързаните с търговията икономически последици от обединението, развитието на частния сектор и социалното приобщаване, както и макроикономическия мониторинг. През 2019 г. бе договорен допълнителен финансов пакет в размер на 3 милиона евро за продължаване на ангажимента на Световната банка с цел

да се надгради извършената до момента аналитична и консултантска работа и да продължи предоставянето на съвети и целенасочена подкрепа на общността на кипърските турци до октомври 2022 г.

4.2.3. *Цел 3: Насърчаване на помирението, мерки за изграждане на доверие и подкрепа за гражданското общество*

Комитетът за безследно изчезналите лица (КБИЛ), подкрепен от програмата за помощ чрез споразумение за финансов принос с ПРООН, продължи работата си на място и лабораторната си дейност. Към края на 2019 г. от общо 2002 безследно изчезнали лица КБИЛ е ексхумирал тленните останки на 1217 лица; 969 от тях бяха генетично идентифицирани и върнати на семействата им.

През декември 2019 г. споразумението за финансов принос с ПРООН бе разширено, за да се предостави финансиране от 2,6 милиона евро за работата на КБИЛ през 2020 г. Като цяло през периода 2006—2020 г. ЕС е отпуснал общо 28 милиона евро, което представлява 75 % от цялото финансиране, предоставено на КБИЛ за този период.

Опазването на културното наследство чрез Техническия комитет по културното наследство (ТКОКН), в който участват и двете общности, продължи да бъде основен компонент от действията за помирение и изграждане на доверие, подкрепяни по програмата за помощ. Общо програмата за културно наследство е получила средства от ЕС в размер на почти 20 милиона евро, които се използват за подобряване на опазването на 87 обекта на културното наследство на острова. Това включва 66 завършени проекта за осъществяване на дейности, 9 завършени проекта за изготвяне на концепция и 12 текущи проекта.

Предприемат се мерки за развитието на уменията на лицата, които отговарят за стопанисването, за да се гарантират адекватната поддръжка и стопанисване на реставрираните обекти от общностите бенефициери. Освен това, за да бъдат заинтересовани и ангажирани с културното наследство на Кипър повече млади хора, Комитетът избра редица млади кипърски гърци и кипърски турци, които са начело на усилията за насърчаване и опазване на богатото и разнообразно културно наследство в Кипър, като „Млади посланици на културното наследство“.

Създаден бе нов механизъм за подпомагане на техническите комитети на двете общности, който се финансира с 1 милион евро, като целта е да се обединят двете общности, да се изгражда доверие и да се решават ежедневните предизвикателства, пред които са изправени кипърците. През 2019 г. чрез този механизъм бяха осъществени дейности за техническия комитет по хуманитарни въпроси, въпросите на престъпността и наказателноправните въпроси, околната среда, образованието, здравеопазването, като бе подкрепена размяната на артефакти между двете общности, подпомагана от техническия комитет по образованието.

През тази година стартира нова пилотна програма за предоставяне на стипендии на двете общности за подбор на млади кипърски гърци и кипърски турци, които съвместно да посещават Обединения световен колеж (UWC) в Мостар, Босна и Херцеговина в рамките на двегодишната международна бакалавърска програма за периода 2019—2021 г. Ще бъдат предоставени шест стипендии на млади хора с висок потенциал, за да участват в

трансформационната програма на UWC за получаване на международна бакалавърска диплома.

Подкрепата за гражданското общество продължи и през 2019 г. Чрез „Гражданско пространство“ — техническата помощ за организациите на гражданското общество (ОГО) — продължи да се изгражда капацитетът на ОГО, да се насърчава създаването на благоприятна среда за развитието на гражданското общество и да се стимулира изграждането на мрежи и осъществяването на съвместни действия с кипърските гърци и други ОГО от ЕС. Наред с другото, от двете страни на демаркационната линия бяха организирани посещения и срещи на разменни начала на двете общности с ОГО, работещи по въпросите на околната среда и изменението на климата и по въздействието на минните отпадъци върху околната среда и здравето. От 2015 г. насам чрез своя механизъм „Станете граждани“ проектът „Гражданско пространство“ е предоставил подкрепа за 73 инициативи за активно гражданство (25 от които през 2019 г.) за мира и помирението, младежта, образованието, здравеопазването, изкуството, правата на човека и околната среда. За четвърти път през периода септември—октомври 2019 г. в продължение на цял месец бяха провеждани мероприятия на ОГО под надслов „Фестивал на отворените врати“.

През 2019 г. бяха отпуснати четири транша безвъзмездни средства в рамките на поканата за представяне на предложения „Заедно в борбата с трафика на хора“. С тях започнаха действия за насърчаване на ефективен и координиран отговор на всички форми на трафик на хора, предотвратяване на трафика на хора и подобряване на достъпа на жертвите до техните права. Това включва предложения за промяна на наказателния кодекс с цел трафикът на хора да се третира като престъпление.

4.2.4. *Цел 4: Сближаване на общността на кипърските турци с Европейския съюз*

Управлението на програмата за стипендии в ЕС е делегирано на Британския съвет от академичната 2014—2015 г. Бюджетът, наличен по поканата за предложения, позволи да бъдат финансирани 161 стипендии за академичната 2019—2020 г. Тези стипендии подпомагат студенти през първата година от университетското им образование, дипломирани студенти в магистърски или докторски програми, както и изследователи и специалисти в по-нататъшното развитие на техните езикови и професионални умения в държавите — членки на ЕС.

От 2007 г. насам програмата за отпускане на стипендии осигури достъп до стипендии за близо 1700 студенти и специалисти — кипърски турци. Основното предизвикателство пред поканата беше въвеждането на ограничение от максимум 40 % отиващи в Обединеното кралство получатели на безвъзмездни средства. Въпреки тази значителна промяна броят на молбите остана на същото ниво като предишната година.

Информационният център на ЕС, който се управлява от службата на EUPSO съвместно с Представителството на Европейската комисия в Кипър, започна да функционира в началото на 2015 г. и беше финансиран с бюджет от общо 3 милиона евро за период от 60 месеца през 2015—2019 г. Новият договор за услуги с бюджет от 1,9 милиона евро бе подписан през декември 2019 г., за да се осигури непрекъснатост на услугите по предоставяне на информация за допълнителен период от 36 месеца.

През 2019 г. Информационният център на ЕС повишаваше популярността на ЕС, на неговите политики и на програмата за помощ. Центърът обхваща повече от 20 свързани с ЕС теми, включително свързани с околната среда училищни посещения на финансирани от ЕС пречиствателни станции за отпадъчни води, изложения на европейските изследователи с участието на изложители учители и ученици от училища с финансирани от ЕС лаборатории, обучения в областта на здравето и безопасността за ученици в професионалните училища, кампании за безопасност на движението, европейски музикални дни и чествания на Деня на Европа за широката общественост. Той обхваща и въпроси като основните права, правата на човека, правата на ЛГБТИ общността и равенството между половете.

През 2019 г. бяха разпространени общо 6164 информационни продукта и 14 бюлетина. Освен това в местните медии бяха публикувани 495 новинарски статии и 84 телевизионни клипа. Посещенията в страницата във Фейсбук на „Abbilgi“ допълнително потвърждават популярността на дейностите (над 4000 нови „харесвания“ през 2019 г., с което общият им брой след създаването ѝ достигна 18 038).

4.2.5. Цели 5—6: Подготовка на общността на кипърските турци за въвеждане и прилагане на достиженията на правото на ЕС

Инструментът на Комисията за техническа помощ и обмен на информация (TAIEX) се използва за постигане на цели 5 и 6 от Регламента относно помощта, като по този начин спомага за подготвянето на общността на кипърските турци за прилагането на достиженията на правото на ЕС с оглед на оттегляне на суспендирането на неговото прилагане след влизането в сила на цялостно уреждане на кипърския въпрос.

През 2019 г. продължи помощта в 17 основни области или „сектори“ от достиженията на правото на ЕС. Общият брой на събитията, организирани през 2019 г., е 141. Дейностите по TAIEX включваха, наред с другото, експертни мисии, работни семинари и проучвателни посещения. Заинтересованите страни от общността на кипърските турци показаха значително по-висока степен на осведоменост относно достиженията на правото на ЕС в повечето от активните сектори по TAIEX.

Продължи подкрепата за търговията през демаркационната линия (Регламент (ЕО) № 866/2004). През 2019 г. независими експерти участваха в извършването на редовни фитосанитарни инспекции на картофи и цитрусови продукти, вземаха проби от мед за анализ и изготвиха актуализиран списък на плавателните съдове, чийто улов може да се търгува през демаркационната линия.

4.3. Финансово изпълнение (договори и плащания)

4.3.1. Сключване на договори

През 2019 г. Комисията подписа правни задължения в размер на 49,5 милиона евро, което означава, че значителна част от акумулираните средства, за които не е поето задължение в рамките на програмата за помощ, допълнително са поставени под контрол.

4.3.2. Плащания

През 2019 г. плащанията бяха в размер на 35 милиона евро (26,3 милиона евро през 2018 г.).

4.4. Мониторинг

Комисията носи пряка отговорност за изпълнението на повечето проекти (пряко управление). Мониторингът от страна на служителите на Комисията е на много високо равнище и включва постоянни контакти с изпълнителите, проверки на място, срещи на обектите и заседания на управителните съвети. Екипът за подкрепа във връзка с безвъзмездните средства продължи да подкрепя Комисията при мониторинга на изпълнението на договорите за отпускане на безвъзмездни средства, като същевременно подпомагаше бенефициерите на безвъзмездни средства при прилагането на правилата на ЕС за изпълнение на договори за отпускане на безвъзмездни средства, включително във връзка с вторичното възлагане на обществени поръчки.

Освен това Комисията изпълнява редица договори при непряко управление. Изпълнителните организации като ПРООН, ЕБВР, Британският съвет и Northern Ireland Co-operation Overseas се оценяват по стълбове и докладват на Комисията съгласно съответните рамкови споразумения. Комисията е тясно ангажирана с ежедневния мониторинг на тези действия.

4.5. Одит и контрол

Препоръките от последния одит, извършен от Службата за вътрешен одит през 2017 г., бяха изцяло изпълнени.

4.6. Оценка

Договорът за ориентиран към резултатите мониторинг (ОРМ), сключен през ноември 2018 г., стартира по план. Екипът по ОРМ прегледа 12 действия от гледна точка на тяхната уместност, ефикасност, ефективност и устойчивост. Препоръките, получени от експертите по ОРМ, сега са в процес на изпълнение в рамките на разгледаните действия и извън тях.

През декември 2019 г. бе сключен договор за оценка на програмата за помощ. Целта на оценката е да се предостави цялостно независимо оценяване и да се съберат доказателства за постигнатия напредък по отношение на определените в Регламента относно помощта цели през периода 2013—2018 г. Резултатите от оценката следва да бъдат оповестени в началото на 2021 г.

4.7. Информация, публичност и популяризиране

Като цяло през 2019 г. бяха проведени 343 действия за популяризиране и комуникация. В допълнение към брошурата за постигнатите успехи на английски, турски и гръцки език през 2019 г. започна подготовката на 3 брошури за повишаване на уменията, необходими за намиране на работа, регламента за демаркационната линия и инфраструктурата, свързана с околната среда.

4.8. Консултации с правителството на Република Кипър

Бяха проведени срещи с представители на правителството на Република Кипър, по-специално при посещенията на високопоставени служители на Комисията на острова. Комисията продължава да разчита на сътрудничеството от страна на правителството за проверка на правата на собственост, а също така редовно провежда срещи с Постоянното представителство в Брюксел.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Комисията продължава да предоставя подкрепа съгласно Регламента относно помощта, за да подпомага обединението на Кипър чрез насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци, като работи по определените в Регламента шест цели. През 2019 г. подкрепата продължи да се съсредоточава в области, които представляват конкретни проблеми за бъдещото съответствие с достиженията на правото на ЕС.

С оглед на ограниченията на капацитета, ограничените човешки и финансови ресурси и пропуските в готовността за бъдещото въвеждане на достиженията на правото на ЕС, устойчивостта на проектите трябва да бъде внимателно разгледана. Опитът от предоставени в миналото помощи и зрелостта на проектите ще продължат да бъдат отразявани в бъдещите дейности за програмиране. Усилията ще продължат да бъдат съсредоточавани върху постигането на по-голямо въздействие в приоритетни области чрез по-малко на брой, но по-мощни действия.

Комисията е готова да осигури ресурси, включително по линия на програмата за помощ, за да подкрепи при необходимост преговорите за уреждане на конфликта под егидата на ООН.